

HJEMMEL FOR FJERNING AV OPPSATT GJERDE I STRANDSONEN

Saken gjelder spørsmålet om Vestby kommune har grunnlag for å treffe pålegg om fjerning av oppsatt gjerde i strandsonen på den aktuelle eiendommen med hjemmel i pbl. § 113, jfr. også § 3 i bestemmelser til kommuneplanens arealdel. Eiendommen ligger i uregulert område vist som *"byggeområde fremtidige boliger i hovedsak"* i kommuneplanens arealdel.

§ 3 i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel fastslår at det i byggeområder ikke kan utføres tiltak nærmere sjøen enn 50 meter fra strandlinjen, samt at forbudet gjelder *"alle tiltak som omfattes av plan- og bygningsloven"*. Etter de opplysninger som foreligger, ligger eiendommen ikke i *"tettsted"*, slik dette er definert i bestemmelsen.

Kommunen har overfor grunneier uttrykt seg slik at pålegget om fjerning av gjerde rettslig sett er forankret i en forutsetning om at det aktuelle gjerdet er søknadspliktig etter pbl §93. Slik søknad foreligger ikke, og gjerdet er derfor ikke godkjent.

Det aktuelle alternativ etter pbl. § 93, 1. ledd er litra g), som bl.a. omfatter *"oppføring av innhegning mot veg"*. Det følger direkte av ordlyden i denne bestemmelse at gjerde mot naboeiendom faller utenfor søknadsplikten etter dette alternativ. Under enhver omstendighet må dette gjelde oppføring av flettverksgjerde, slik som i dette tilfellet. Mer bastante gjerder, slik som skjermvegg/levegg, vil kunne være søknadspliktig etter samme bestemmelse første ledd litra a), med mindre dimensjoneringen er gitt en slik utførelse at saksbehandling kan unnlates etter forskrift om saksbehandling og kontroll av 22. januar 1997 nr. 34 (smf).

Forbudet etter pbl. § 17-2 omfatter også *"innhegning"* nærmere sjøen enn 100 meter fra strandlinjen. Det er ikke tvilsomt at et flettverksgjerde etter sin art rammes av forbudet. Begrensning etter pbl. § 93 litra b) gjelder ikke i forhold til pbl. § 17-2.

Imidlertid følger det av § 17-2 annet ledd at forbudet etter første ledd ikke gjelder for områder som i arealdelen av kommuneplanen er lagt ut til byggeområde, slik tilfellet er i denne saken.

Alternativt hjemmelsgrunnlag

Dersom kommunen skal følge opp saken i forhold til grunneier må dette skje med utgangspunkt i friluftslovens bestemmelser. Friluftsloven av 28. juni 1957 nr. 16 representerer et selvstendig hjemmelsgrunnlag i forhold til sjikanøse stengsler i strandsonen. Det vises til lovens § 13, jfr. § 40. Sentralt står bestemmelsen i § 13 første ledd som fastslår følgende:

"Eier eller bruker av grunn må ikke ved stengsel eller på annen måte vanskeliggjøre den ferdsel som er tillatt i denne lov, med mindre det tjener hans berettigete interesser og ikke er til utilbørlig fortrengsel for allmennhetens ferdsel."

I utgangspunktet er det mao. forbudt å vanskeliggjøre allmennhetens ferdselsrett med slike tiltak. Allmennhetens ferdselsrett er knyttet opp til lovens utmarksbegrep, slik dette er nærmere definert i § 1 a).

Generelt kan sies at Høyesterett har fastslått at hensynet til allmennhetens ferdselsrett tilsier en relativt streng avgrensning av lovens innmarksbegrep anvendt på strandsonen. Alternativet "hustomt" skal begrenses til den private sfære rundt bygningen, og de øvrige alternativer for innmarksbegrepet har liten eller ingen betydning i strandsonen. Det er ellers grunn til å påpeke at Høyesterett har fastslått at det ikke er avgjørende for sondringen innmark/ utmark etter friluftsløven hvorvidt et område har vært gjerdet gjennom lang tid.

Den nærmere avgrensning av utmarksbegrepet må foretas konkret i den enkelte sak. Både avstanden mellom bebyggelse og strandlinje og topografi m.m. vil ha betydning.

Det er imidlertid grunn til å påpeke et forhold som vil være av vesentlig betydning. Etter som det er spørsmål om mulig ulovlig inngrep i allmennhetens ferdselsrett, kan det ikke foretas noen isolert vurdering av den aktuelle eiendommen. Forholdene på naboeiendommene i strandsonen må tas i betraktning. For at et eventuelt påbud om fjerning av et oppsatt gjerde skal kunne forsvares i forhold til friluftsløvens bestemmelser, må det kreves at allmennheten kan anses å ha tilsvarende rett til å ferdes til fots i strandlinjen syd og nord for den aktuelle eiendom.

Det kan videre være grunn til å legge vekt på om den aktuelle strandstrekningen kan antas å ha større eller mindre betydning for allmennhetens friluftsutøvelse, samt i hvilken utstrekning denne delen av strandsonen har vært utnyttet i forbindelse med allmennhetens ferdsel.

Ved den nærmere avgrensning av lovens begreper innmark/utmark må det tas utgangspunkt i Høyesteretts avgjørelse i Furumoa-saken inntatt i Rt. 1998 s. 1164. Den såkalte "Sandefjordsdommen".

Når det gjelder avgjørelsens betydning for allmennhetens ferdselsrett etter friluftsløven, vises generelt til DN-håndbok 14-2000 om fjerning av ulovlige stengsler i strandsonen s. 7 flg.